

POLITIKEN
MODTOG I GÅR32 læserbreve
og debatindlæg2 læserbreve og debatindlæg
handlede om OK 18VIGGO HØRUP
(1841-1902)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884EDVARD
BRANDES
(1847-1931)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884Redaktionschef:
Mads Zacho
TeglskovDebatredaktører
Kenneth Lund,
Tarek Omar,
Milla Mølgaard,
Gry Inger Reiter,
Dorthe Lønstrup og
Thomas Østerlin KochJourhavende
Dorthe LønstrupAnalyzedaktør
Kenneth LundLederkollegiet
Marcus RubinKronikredaktør
Marcus RubinDebat
Rådhuspladsen 37,
1785
København V
Telefon, Debat
33 47 23 31
Telefon, Kronik
33 47 24 03
Fax
33 15 41 17

Facebook – it's all about love

Trods møgsagerne sletter kun få deres facebook-konto. Vi ved godt, at vores data bliver misbrugt, men vores grundlæggende behov for anerkendelse og kærlighed gør det så svært at opgive Facebook.

FACEBOOK

ANNA HOLMGAARD,
JOURNALIST OG FORFATTER

Min bedre halvdel sagde det med et betydeligt suk: »Åh altså, nu gider jeg sgu snart ikke høre mere om Facebook«.

På den måde udtrykte han den mæthed, de fleste vel efterhånden har opnået efter blot en god uges tid med historien om 'et forudsigeligt mord'.

Den rygende pistol blev endelig fundet, virksomheden Cambridge Analytica har høstet og anvendt personlige data til lysky formål, og Facebook må erkende, at det nu er bevist, at de er så ringe til at beskytte deres enorme brugergruppes private data, at enhver med et minimum af motiv og app-snilde kan høste den, bruge den, målrette, manipulere, lyve og snyde.

Det lyder så trist og hårdt, ikke sandt? Men det handler faktisk om dannelse, overlevelse, kærlighed og menneskesind. Du kan trykt læse videre, kort sagt.

Stifter Mark Zuckerbergs idealistiske idé om et socialt netværk for alle, ny demokratisk handlekraft og global sammenhæng fra 2004 er blevet afsløret som simpel manipulation og dybest set bare udarbejdet efter det første og største mantra for kommunikationsrådgivere og markedsføringspecialister og hvem der ellers har noget, de skal sælge:

HVIS DU VÆKKER følelserne, så behøver du ikke have fakta på plads først (ej heller sikkerhed). Ingen efterspurgte etiske eller datasikkerhedsmæssige garantier i Facebooks barndom, vi uploadede, skrev og delte bare løs. Det var jo så hyggeligt!

Men hvorfor er vi så irrationelle? Hvorfor bliver vi hængende, når det nu er bevist, at mediet læser dig for private data? Hvorfor accepterer vi, at vores breve i

Arkivtegnning: Per Marquard Otzen

14 år er blevet åbnet, kopieret og opbevaret hos en privat virksomhed og data videregivet – handlinger, vi i andre sammenhænge formentlig ville stryge lige i retten med?

Der findes et ligetil svar, som alligevel er komplekst: Retorikeren Morten Münster beskriver i sin bog 'Personlig indflydelse' den amerikanske psykolog Leon Festingers eksperiment 'When Prophecy Fails' fra 1957. Her beviste han kraften i og eksistensen af kognitiv dissonans, som er det faktum, at et menneske ikke kan rumme to meget modsatrettede værdier/overbevisninger i sig på samme tid. Man må vælge en for at få fred.

Lige nu ved de fleste brugere af Facebook, hvad der er gang i – men få sletter

deres konto. Det er tankevækkende og formentlig belejligt for Facebook: at vi også er villige til at fordreje virkeligheden for at få den til at passe med vores

handling og selv-billede og det, vi har gjort gennem længere tid. Lige som man er villig til at omskrive virkeligheden og sortere i nyheder, så de matcher ens selv-billede/ handling – i dette tilfælde at blive og for de fås vedkommende forlade Facebook.

Omsat til facebook: 1: Du ved nu, at dine data bliver misbrugt, sælges til højstbydende til shady formål, og du kan ikke stoppe det, medmindre du hopper af.

2: Men du elsker dine venner, og du har jo været på længe? Hvem vil du adlyde?

Lige nu vælger flest at blive. Og man skal ikke lede længe rundt om i mediebilledet for at finde de forklaringer, vi giver os selv: Facebook har solgt i mange år. Det er ikke helt bevist. De andre gør det også. Jeg lægger ikke vigtige ting op. Og ikke mindst – mit arbejde forlanger det/har brug for det, vil have det, og det letter mine opgaver.

DET VAR DEN indre ro. Et andet aspekt er behovet for ydre anerkendelse. Amerikanske adfærdspsykologer arbejdede allerede med disse teser tilbage i 60'erne, og reklamemanden Don Draper fra kultserien 'Mad Men' vidste det med iskold sikkerhed:

»Love was invented by guys like me to sell nylons«.

For jo, det handler om kærlighed, som handler om salg. Når tøvede facebook-brugere forsvarer sig og siger, at man jo så bare kan lade være med at lade sig manipulere, så er det en sandhed med stærke modifikationer, hvis man ellers er et normalt menneske.

Følelser er stærke stoffer. Behovet for

anerkendelse endnu stærkere. Det er i første omgang grundlaget for overlevelsen. Kan vi gøre os set for vores mor som nyfødt – vil hun respondere på vores skrig om mad og varme?

Det handler om liv og død, og det er de præcis samme triggerpunkter, Facebook udnytter for at få dig til at holde fast. Et like, et rødt tal, et hjerte, du får sågar et rush, og det er skønt. Og du vil have det igen.

I anden omgang findes behovet for anerkendelse for at trives som menneske: Det er velbeskrevet, fordi det er så uomgængeligt. En af dem, der har beskæftiget sig mest indgående med emnet, er den franske filosof, antropolog og sociolog Pierre Bourdieu, mest kendt for 'Le Sens Pratique' fra 1980.

HAN HAVDE DEN helt centrale tese i sit forfatterskab, at kampen om anerkendelse udgør den måske mest fundamentale dimension i menneskeligt samvær. Han boede og undersøgte menneskers adfærd og handlemonstre i Algeriet hos kabylefolket fra 1957-1960, og hans forskningskonklusioner er i dag fuldkommen integrerede i moderne samfundsteori. Han udviklede begrebet symbolsk kapital, der overtrumfer økonomisk kapital. I Facebooks aldeles banale udgave bare i form af mængden af likes og venner.

Symbolsk kapital kan groft summeres op til at være en hvilken som helst egen-skab eller handling, der giver aktøren positiv værdi, hvilket alle vil søge at maksimere. Ikke mindst set i forhold til Pierre Bourdieus modkonklusion:

Har man ingen symbolsk kapital, er man død for fællesskabet. Så vel er det ej nemt at opgive Facebook. Du vil være villig til at forklare, omskrive og småmanipulere dig selv for at få fat i anerkendelsen, og det er selvfølgelig helt menneskeligt.

Men naturligvis kan det lade sig gøre. På trods af det ene og på trods af det andet og ikke mindst, fordi Facebook systematisk og trods talrige møgsager og advarsler fortsat samler, opbevarer og videregiver dine private oplysninger.

Det er også svært at holde op med at ryge. At smide Facebook ud af sit privatliv er ikke vanskeligere end en principiel stillingtagen til og en afvejning af, om det, du får, er det værd, du giver køb på – nemlig retten til at have dine private oplysninger i fred.

Valget er frit. Og sådan et har man stadig trods Facebook.

KRONIKEN 13. april 2018

Hvad betyder det når børn ikke kommer i skole?

MIKAEL THASTUM
JOHANNE JEPPESEN
LOMHOLT
DANIEL BACH JOHNSEN

Skolefravær er skyldes mange forskellige ting. Regeringens plan om at straffe forældrene vil formentlig bare føre til mere afmagt og håbløshed.

Mikael Thastum er professor og leder af Center for psykologisk behandling til børn og unge, Psykologisk Institut, Aarhus Universitet. Johanne Jeppesen Lomholt er adjunkt på Psykologisk Institut, Aarhus Universitet. Daniel Bach Johnsen er ph.d.-studerende på Psykologisk Institut, Aarhus Universitet.

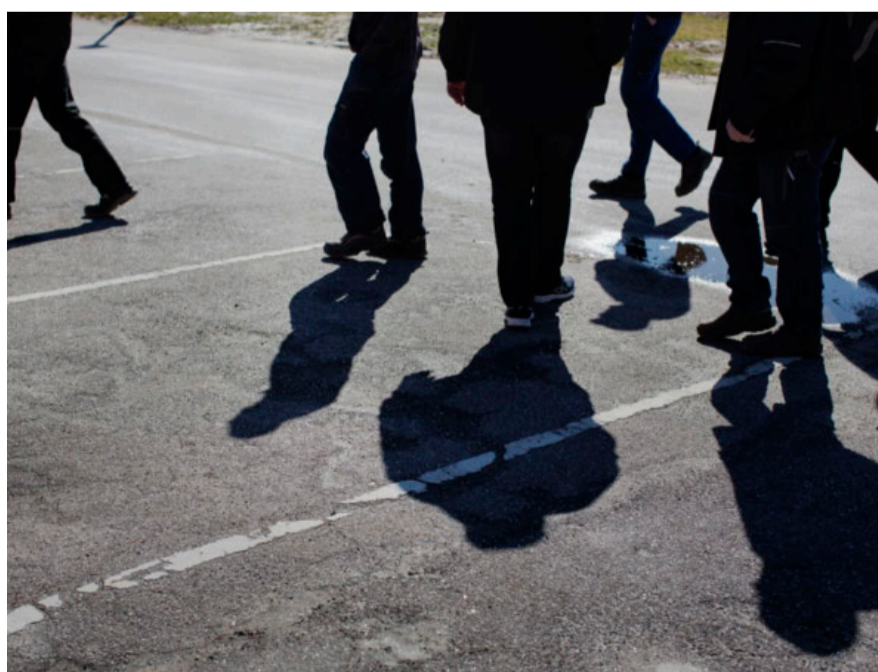
REGERINGEN HAR for netop foreslået, at forældre til børn med mere end 15 procent ulovligt fravær i 3 måneder skal straffes ved at have frataget børnepenge i 3 måneder.

Vi går ud fra, at formålet med forslaget bunder i en formodning om, at straffen kan bevirke, at forældrene i højere grad formår at/motiveres til at sende deres børn i skole, således at færre børn i fremtiden har ulovligt fravær.

Hensigten med denne kronik er at forsøge at nuancere debatten om det komplicerede fænomen, som bekymrende skolefravær er. De 3 anonymiserede illustrationer i Kroniken er valgt blandt de 80 familier, der inden for de seneste 9 måneder selv har henvendt sig til Back2School-projektet, hvor vi i et samarbejde mellem Aarhus Kommune og Aarhus Universitet afprøver en systematisk psykologisk indsats for børn med bekymrende skolefravær – mange af disse børn har haft omfattende ulovligt fravær.

EMIL ER 14 ÅR gammel, går i 8. klasse og har de sidste 3 måneder slet ikke været i skole. Hans skolefravær startede i 6. klasse og er nu kulmineret med, at Emil slet ikke kommer i skolen.

Emil deltog tidligere i fritidsaktiviteter, men er nu helt stoppet med det. Han ser heller ikke sine klassekammerater i fritiden. Forældrene er skilt og har haft store

PJÆKKERI. Der er mange årsager og forklaringer på, at børn og unge ikke har lyst til at gå i skole. Børn med fravær fra skole er sårbare. Foto: Emma Line Sejersen

konflikter om, hvor Emil skulle bo. Han bor nu hos sin mor. Emils døgnrytme er vendt på hovedet, og han spiller meget pc.

Emil er trist og opgivende og bange for, hvad de andre i skolen tænker om ham, hvis han kommer på skolen. Hvis forældrene forsøger at sætte rammer og grænser for Emil, kan han reagere meget vold-

somt. Mor er på førtidspension på grund af egen psykisk sygdom. Far er arbejdsløs og har hver måned svært ved at få økonomien til at hænge sammen.

Forældrene føler sig magtesløse og desperante i forhold til at få Emil i skole, magter ikke at få dagligdagen med Emil til at fungere og vil meget gerne have hjælp til at løse problemet.

I SKOLEÅRET 2016/17 var det gennemsnitlige årlige fravær i folkeskolen på 5,6 procent, svarende til ca. en dag om måneden.

Det gennemsnitlige fravær dækker imidlertid over en stor spredning mellem eleverne, således at 14 procent af eleverne havde et fravær på mere end 10 procent, og omkring 2 procent havde et fravær på mere end 20 procent, hvilket svarer til en dag eller mere om ugen.

I for eksempel Aarhus Kommune med knap 30.000 folkeskoleelever har omkring 750 elever mere end 20 procent fravær. Men hvilken betydning har et højt fravær egentlig? Ikke alene er der en klar sammenhæng mellem karakterer og fravær, hvor elever med højt fravær får lavere karakterer end elever med lavt fravær.

Det er også sådan, at jo højere fravær en elev i 9. klasse har, jo mindre er sandsynligheden for, at eleven starter på en ungdomsuddannelse, og jo større er sandsynligheden for, at eleven dropper ud af ungdomsuddannelsen, hvis eleven al-

ligevel starter på en. Både danske og udenlandske undersøgelser viser ret tydeligt, at børn med højt fravær er en sårbar gruppe med psykologiske problemer såsom angst, depression og adfærdsproblemer.

Disse børn kommer oftere fra familier med lav indtægt og lav uddannelse hos forældrene, har oftere faglige vanskeligheder og oplever oftere problemer med det sociale miljø i klassen.

I en undersøgelse af danske folkeskoleelever fandt vi i øvrigt, at anden etnisk baggrund end dansk hos eleven ikke hang sammen med øget fravær, når man tog højde for familiens økonomiske og uddannelsesmæssige baggrund.

ALLE BØRN ER fraværende fra skolen en gang imellem på grund af sygdom, eller fordi barnet har fået fri.

Løjlighedsvist fravær er ikke et bekymringsvækkende i den forstand, at det kan tolkes som et signal om, at der er problemer i barnets liv, eller at det får negative konsekvenser for barnets læring og fremtidige udvikling.

Men hvor meget fravær, og af hvilken type, skal der til, før fraværet kan betragtes som bekymrende? Hvornår har et skolefravær et omfang og er af en karakter eller type, som indikerer, at forældre bør søge hjælp, eller at skolen har grund til at handle på fraværet?

Skolen er forpligtet til at registrere ele-

